

Kærlundsvej. Brev til Morbror og Tante i USA. Fremtidsplaner
Morten Nielsen. Breve fra Morten Nielsen. Ebog Gyldendal 2017, side 23-28

Marts. [23.3.1940] En Lørdag i Paaskeferien.

Kære Morbror og Tante Edith –

Til Lykke med Farmen. Der kan vist ikke være nogen Tvivl om, at I har fortjent den. Og det er godt, at I deler den – officielt. To Folk, der hjælper hinanden i struggle for life bør dele Udbyttet af Slagsmaalet. Saadan som I.

Dette her blir et alvorligere Brev end ellers.

Nu skal I høre.

Jeg vil være Journalist eller Skribent paa en anden Maade. Jeg har Talent, det siger Folk, der har Forstand paa det.

Imidlertid vil der altid for Mennesker, der er Kunstnere i større eller mindre Format, vise sig et Problem paa et eller andet Tidspunkt: Om de skal sætte alt paa eet Brædt og følge det, man kalder deres "Kald", eller om de skal indvi deres Bagdel til et Levebrødsstudiums Slid og reducere det andet til Fritidsbeskæftigelse.

Som Regel – og saadan er det for mig – maa de tage Bestemmelsen uden at kende Forudsætningerne helt: om deres Talent er saa stort, at det kan bære.

Jeg *tror*, at mit er det. Og efter moden Overvejelse har jeg bestemt mig til at opgive Jura. Ellers kunde jeg jo nok ved ihærdigt Arbejde tage den Eksamen og engang blive en hæderlig Sagfører med litterære Interesser. Men i saa Fald er det givet, at det, jeg maaske kunde faa til at blive noget godt, nemlig mit Skriveri, vilde blive kvalt i Paragrafferne.

Der er Risiko ved Beslutningen. Som ved alting. Men vel nok større her end de fleste andre Steder. For jeg ser dermed dette i Øjnene: at jeg kan ende i Skidtet. At mit Talent vil vise sig at være for lille.

Det er ikke nogen nem Beslutning at tage for en Dreng paa 18 Aar. Men jeg har altsaa taget den: at jeg vil sætte Livet (d-v-s- Existensen i de Aar, jeg tilbringer paa denne Klode) ind paa rødt, hvor der ret beset er lige store Chancer for at rødt som sort kommer ud.

Men hvad skal jeg saa nu, naar jeg er blevet Student?

Jeg vil ikke begynde som Journalistelev paa et eller andet Blad. Dér vil jeg ved at skulle skrive Lige gyldigheder i et engang for alle bestemt Sprog – Journalistsproget – risikere at ødelægge min Stil. Der endnu ikke er nogen Stil, men som maaske blir det.

Jeg vil læse. Den aandelige Udvikling, der ligger i et Studium, kan jeg heller ikke undvære. Naar jeg forsøger at bedømme mig selv: naaja, saa er jeg saa grøn, at det er til at fortvivle over.

Jeg har overvejet at blive Magister i Dansk.

Det er en Uddannelse, der ikke giver Adgang til nogen Embedsstilling her i Landet eller noget Steds. Den giver sin Mand et grundigt Kendskab til skandinavisk Sprog og Litteratur og varer en syv-otte Aar. Efter den kunde jeg saa begynde paa et Blad eller saadan noget.

Nej, jeg glemte noget: Efter den Uddannelse vilde jeg saa tage et Aar paa et eller andet amerikansk Universitet, saadan at jeg lærer at skrive og tale Sproget og faar et Indblik i den amerikanske Kultur.

Men nu tænker jeg paa noget andet.

Jeg overvejer, efter Studentereksamen til Sommer, at rejse til U.S.A. og dér gaa paa et Universitet i en fire-fem Aar og tage en Examen derfra. Vap og Mor kan betale det, det vil efter al Sandsynlighed ikke blive meget dyrere end Aarene i København.

Hvis jeg tager saadan en Examen i amerikansk Sprog og Kultur – jeg gaar ud fra at en saadan findes, eller med andre Ord: en Examen indenfor et humanistisk Fakultet – vil jeg have følgende Udsigter:

Hvis jeg kan skrive (og det forudsætter jeg altsaa, at jeg til den Tid kan), kan jeg enten blive i Amerika og dér se at skabe mig et Levebrød ved at arbejde med en Skrivemaskine

eller tage hjem. Herhjemme vil jeg saa – hvis jeg ellers dur til noget – blive den Mand i Landet, der er Autoritet paa Omraadet U.S.A. ... for, saavidt jeg ved, er der ingen andre Folk herhjemme der har den skitserede Uddannelse – og som saadan vil jeg kunne leve af Avisarbejde. Eller jeg kan blive skandinavisk Medarbejder til amerikanske Blade. Med den Fordel fremfor de fremmede Journalister herhjemme, at jeg er Skandinav.

Det er ikke ufarligt at gøre saadan. Men, som sagt – fordi jeg har noget, jeg tror er Talent, vil jeg løbe en Risiko, som ikke er lille.

Den Vej, der synes mig den med de fleste Chancer, er den sidstnævnte: at rejse til Staterne til Sommer.

Der er mange Ulemper: Jeg vil længes forfærdeligt. Det ved jeg. Naar jeg om Sommeren har været paa Farten en Maaned – saa længes jeg saa jeg næsten er syg. Det vil blive forbandet haardt for Vap og Mor at undvære mig. (Dette efter deres eget Udsagn.)

Jeg vil have vanskeligt ved at falde til i de fremmede Forhold.

Og de Interesser, jeg nu har – de har jo allesammen deres Grund i Danmark.

Men Sammenfattet af, hvad jeg vistnok noget rodet her har forklaret jer, blir:

Jeg tager en Uddannelse, der kun kan bruges til eet: Skribentvirksomhed. Dermed løber jeg en stor Risiko. Paa den anden Side vilde det, at jeg tog en Levebrødseksamen, være uforeneligt med det, man med et noget ha-stemt Udtryk kan kalde mit “Kald.”

Hvis jeg tager denne Uddannelse herhjemme og blir mag. art. – Magister – vil jeg i al Evighed være bundet til Danmark.

Hvis jeg tager den i Staterne vil jeg, hvis det ramler for Danmark – og den Mulighed er til Stede, det øvrige Norden vil jo f. Eks. ikke have os med i en Forsvarsalliance – kunne blive Amerikansk Borger og leve mit Liv dér. Dér gror der jo ogsaa Tobak; selvom jeg vil længes.

Nu vil jeg bede dig, Morbror, saa hurtigt du kan, tage ind og snakke med Princeton Universitetets Rektor magnificus – akkurat som var det din Søn, du skulde sætte i Gang. Faa fat i Studieplaner og Brochurer. Og se at finde ud af, hvad Ophold og Studium vil koste. Selvom jeg vel nok i den første Tid vil lægge Beslag paa jeres Gæstfrihed – hvis I vil have mig – saa vil det sikkert være det sundeste og det nyttigste, om jeg boede som alle de andre Studenter, midt i Halløjet, paa et Kollegium eller bare et Studenterhybel. I Byen.

Det her er ikke kun en Grille. Det er saa meget Alvor, som jeg kan stable paa Benene. Det blir bestemmende for hele min Fremtid.

Du skal ikke skrive og raade mig til at tage juridisk Embedseksamen eller saadan noget først, og *saa* give mig til at skrive. Det tør jeg ikke, saa er jeg bange for, at Skriveriet glipper. Selvom jeg vel nok i den første Tid vil lægge Beslag paa jeres Gæstfrihed – hvis I vil have mig – saa vil det sikkert være det sundeste og det nyttigste, om jeg boede som alle de andre Studenter, midt i Halløjet, paa et Kollegium eller bare et Studenterhybel. I Byen.

Det her er ikke kun en Grille. Det er saa meget Alvor, som jeg kan stable paa Benene. Det blir bestemmende for hele min Fremtid.

Du skal ikke skrive og raade mig til at tage juridisk Embedseksamen eller saadan noget først, og *saa* give mig til at skrive. Det tør jeg ikke, saa er jeg bange for, at Skriveriet glipper.

Som jeg har sagt mange Gange: Jeg løber en Risiko. Den er stor, men jeg har bestemt mig

til at løbe den. Vi, der har været saa heldige eller uheldige at være lidt anderledes end Gennemsnittet, maa gøre det, hvis vi ikke vil svinge det, der er vores Kunst.

Det er velsagtens vanskeligt for jer, der ikke har set mig saa længe, at forstaa, at jeg kan sidde og hædre mig selv med Betegnelser som Kunstner og Talent. Men jeg er ikke mere en lille rødhaaret Dreng med stor Kærlighed til Fodbold og Praleri. Jeg er temmelig snart en voksen Mand. Og jeg tror altsaa saa meget paa mine egne Evner, at jeg springer ud paa det dybe.

Vap og Mor vil ligesaa gerne betale mit Ophold og Studium i Amerika som her i Danmark. Hvis de tror, at det er det bedste for mig.

Jeg ved ikke – har I forstaaet, hvad det er, jeg vil? Hvis ikke, saa er det min Skyld. Det, der har været bestemmende for mig, er ikke Eventyrlyst. Det er ikke det at stikke over Atlanterhavet og at se den fremmede Verdensdel. Det er dette: At jeg tror dér at faa den bedste Startplads for den Flyvemaskine, der hedder Morten, og som maaske en Dag blir en stor tremotors En, der laver et vældigt Spektakel – eller maaske en Dag braser i Jorden, saa alle ombordværende mases i Stumper og Stykker.

Nu vil I maaske foretage de nødvendige Undersøgelser, saa vi har noget realt at holde os til. *Men gør det hurtigt.*

Jeg vil altsaa lære Sprog og Kulturhistorie.

Hilsen
Morten